

RÅDET FOR
DEN EUROPÆISKE UNION

Bruxelles, den 29. maj 2008 (04.06)
(OR. en)

9670/08
ADD 1

SOC 298

ADDENDUM TIL NOTE

fra: De Faste Repræsentanternes Komité (1. afdeling)

til: Rådet (EPSCO)

Tidl. dok. nr.: 9057/08 SOC 262 ADD 1

Vedr.: **Gennemgang af medlemsstaternes og EU-institutionernes gennemførelse af
Beijinghandlingsprogrammet**
- **Kvinder i den politiske beslutningsproces**
= **Udkast til Rådets konklusioner**

Hermed følger til delegationerne en gennemgangsrapport udarbejdet af det slovenske formandskab om indikatorer for kvinder i den politiske beslutningsproces, som Rådet vedtog under det finske formandskab i 1999¹. Der er foretaget mindre ændringer i teksten efter mødet i De Faste Repræsentanternes Komité den 20. maj 2008.

¹ Jf. dok. 11862/99.

**Gennemgang af medlemsstaternes og EU-institutionernes gennemførelse af
Beijinghandlingsprogrammet**

KVINDER I DEN POLITISKE BESLUTNINGSPROCES

Gennemgangsrapport fra det slovenske formandskab

Indledning

Kvindens stilling i den politiske beslutningsproces giver anledning til konstant bekymring for EU, navnlig siden FN's fjerde verdenskonference om kvinder i 1995 i Beijing. Medlemsstaterne forelagde årlige rapporter om gennemførelsen af Beijinghandlingsprogrammet i 1996, 1997 og 1998. I 1998 blev det besluttet at udarbejde et enkelt sæt indikatorer og benchmarks på det kritiske område vedrørende kvinder i beslutningsprocessen. Indikatorerne blev udarbejdet under det finske formandskab i 1999, og Rådet vedtog et sæt konklusioner om medlemsstaternes og EU-institutionernes gennemførelse af Beijinghandlingsprogrammet.

Under det slovenske formandskab blev overvågningen af denne proces foretaget på grundlag af ni indikatorer, som blev udarbejdet af finske eksperter i 1999. Overvågningsrapporten fra 2007 er en opfølgning af spørgsmålet om kvinder i beslutningsprocessen, der er knyttet til de strategiske mål i område *G Kvinder med magtbeføjelser og kvinders deltagelse i beslutningsprocesser* i Beijinghandlingsprogrammet.

Slovenien har indsamlet data om alle (ni) indikatorer, og resultaterne fremlægges i denne rapport til orientering og yderligere sammenligning. Hovedkilderne til denne rapport er Europa-Kommissionens database om kvinder og mænd i beslutningsprocessen (data indsamlet mellem den 1. august og den 31. oktober 2007) og det spørgeskema, som det slovenske formandskab har udarbejdet (på grundlag af det finske formandskabs spørgeskema fra 1999). Dataene vedrørende indikator 1, 5, 6, 7, 8 og 9 er blevet opdateret (fra den finske rapport og Siracusadokumentet) især med data fra databasen vedrørende kvinder i beslutningsprocessen. Dataene vedrørende indikator 2, 3 og 4 er baseret på data modtaget fra medlemsstaterne via spørgeskemaet i november og december 2007.

De ni indikatorer sætter os i stand til at måle, hvor langt vi er fra regeringernes mål i deres nationale og internationale tilsagn, og vurdere de fremskridt, der er gjort vedrørende kvinders stilling i beslutningsprocessen i alle 27 medlemsstater.

Overvågningsrapporten er baseret på følgende ni indikatorer:

1. Andelen af kvinder i det eneste eller det underste kammer i medlemsstaternes nationale eller føderale parlamenter og i Europa-Parlamentet
2. Andelen af kvinder i medlemsstaternes regionale parlamenter, hvor det er relevant
3. Andelen af kvinder i medlemsstaternes lokale forsamlinger
4. Politikker til fremme af ligelig deltagelse i politiske valg
5. Andelen af kvindelige medlemmer af de nationale eller føderale regeringer og andelen af kvindelige medlemmer af Europa-Kommissionen
6. Antallet af kvindelige og mandlige senior- eller juniorministre inden for de forskellige områder (porteføljer eller ministerier) i medlemsstaternes nationale eller føderale regeringer
7. Andelen af de højst placerede kvindelige embedsmænd
8. Fordelingen af de højst placerede kvindelige embedsmænd på de forskellige sagsområder
9. Andelen af kvindelige medlemmer af medlemsstaternes højesteretter og andelen af kvindelige medlemmer af EF-Domstolen og Retten i Første Instans.

II. Overvågning af de politiske tilsagn på området kvinders deltagelse i den politiske beslutningsproces

Kvindens deltagelse i beslutningsprocessen er en vigtig faktor, når man drøfter kvindernes stilling i et bestemt land og/eller i Den Europæiske Union. Området den politiske beslutningsproces er meget vigtigt, da politik er et meget vigtigt aspekt af den enkelte borgers hverdag - det berører alle områder af dagligdagen. Politik handler om, hvad der er til vort fælles bedste, og det er meget vigtigt at være opmærksom på, at vi alle skal deltage i skabelsen heraf, hvis vi ønsker at tilvejebringe de bedste løsninger for flertallet af borgerne, uanset deres nationalitet, religion, race, køn eller andre personlige karakteristika. Det ser ud til, at kvinder i mange lande endnu ikke har nået et niveau for deltagelse/tilstedeværelse/repræsentation, hvor deres stemme høres ordentligt. Der synes stadig at være situationer, hvor kvinder er højtuddannede, fuldtidsbeskæftigede og synlige aktører i offentligheden, men ringe repræsenteret i de organer, hvor den politiske beslutningstagning finder sted. Der er forskellige årsager til denne situation i de forskellige lande: der kan være kulturelle, religiøse, sociale/økonomiske eller politiske hindringer, som blokerer for kvinders deltagelse i politik i et større omfang. Hvert land må selv analysere sin særlige situation og fastlægge vejen (aktører, politikker, foranstaltninger osv.) hen imod reel lighed for kvinder og mænd på dette område. Og som det fremgår af Siracusadokumentet, er der stadig lang vej tilbage, før man har sikret ligelig repræsentation af kvinder og mænd i den politiske beslutningsproces.

Af hensyn til en bedre overvågning af kvindernes stilling i den politiske beslutningsproces og for at øge fremskridtstempoet på området har Rådet for Den Europæiske Union givet en række tilsagn:

- det har mindet om, at medlemsstaterne har forpligtet sig til at opnå mænds og kvinders lige deltagelse på alle magtniveauer og på alle niveauer af beslutningsprocessen som anført i Beijinghandlingsplanen, og har tilskyndet medlemsstaterne til at træffe de nødvendige foranstaltninger
- det har indtrængende opfordret regeringerne og tilskyndet de politiske partier og arbejdsmarkedets parter til at vedtage yderligere aktive foranstaltninger og strategier for at nå målet om ligelig deltagelse
- det har tilskyndet medlemsstaterne til at overveje at ændre deres nationale dataindsamlings-systemer, så der hvert år kan foreligge regelmæssige statistikker på baggrund af de foreslåede ni indikatorer.

For at indkredse de ændringer, der er sket siden den finske rapport fra 1999, anvender den slovenske rapport data fra den mellemliggende gennemgang af processen, som det italienske formandskab foretog og forelagde på konferencen i 2003, kendt under navnet Siracusadokumentet. De vigtigste konklusioner i Siracusadokumentet var følgende:

- Der havde været en stigning i andelen af kvindelige medlemmer af de nationale parlamenter, men 7 ud af 15 medlemsstaters parlamenter havde stadig mindre end 20% kvindelige medlemmer
- Kvinders repræsentation i de regionale parlamenter var forblevet næsten uændret for såvel "højniveaulande" som "lavniveaulande". Der var nogle få bemærkelsesværdige undtagelser, hvor kvinders repræsentation var steget fra 10% til næsten 30%.
- Flere lande havde indført lovgivning om ligelig repræsentation på regionalt/nationalt plan eller europæisk plan. Nogle lande havde oplyst, at politiske partiers anvendelse af kvoter havde været med til at øge antallet af kvindelige medlemmer af de nationale og/eller regionale parlamenter
- Der havde været en lille ændring i typen af politiske områder, som kvindelige ministre får tildelt. Det var blevet mere sandsynligt, at kvindelige ministre fik tildelt andre områder end det sociokulturelle område, som f.eks. økonomiske funktioner og infrastruktur.

I 2004 og 2007 tiltrådte nye medlemsstater Den Europæiske Union, der nu består af 27 lande. Sigtet med denne rapport er at vise, hvordan denne udvidelse har indvirket på kvindernes stilling i beslutningsprocessen set under ét, og hvordan situationen er i de enkelte medlemsstater, ved at henvise til de ni indikatorer og de fremskridt, der er gjort i hver enkelt tilfælde.

Resultatet af gennemgangen af processen er ikke entydigt. Der har fundet ændringer sted i mange retninger, og det er vanskeligt at sige kategorisk, om det er til det bedre eller det værre. F.eks. er der langt flere medlemsstater end i 2003 med færre end 20% kvinder i de nationale parlamenter (ud af 11 er kun 3 "gamle" medlemsstater). På den anden side får den absolut førende på listen, Sverige (74%), nu følgeskab af Finland med 42%, og der har været et stort spring i Spanien med 36%, en stigning på næsten 8% procentpoint.

Der har også været en konstant forbedring af kvindernes stilling i de nationale regeringer; regeringer, hvor mere end 40% af medlemmerne er kvinder, er steget fra én (Sverige) i 1994/95, til to (Sverige og Finland) i 1999, tre i 2003 (Sverige, Finland og Tyskland) og fire i 2007 (Finland, Sverige, Nederlandene og Østrig). Førerpositionen indehaves af Finland, hvor 60% af alle ministerposter er besat med kvinder. Der er også konstateret en støt forbedring i Europa-Kommissionen, hvor der har været en stigning fra to kvindelige kommissærer i 1993/94 til otte i 2007.

Flere lande har nu en eller anden form for bestemmelser eller politikker til fremme af ligestillingen i den politiske beslutningsproces. Nogle medlemsstaters rapporter viser, at særlig lovgivning om ligestilling i beslutningstagningen kan føre til bedre repræsentation af kvinder i valgte parlamenter. Det er f.eks. tilfældet i Belgien, hvor andelen af kvinder steg til over 30% efter vedtagelsen af obligatoriske kvoter for lokalvalg. På den anden side kan en ligelig repræsentation i den politiske beslutningsproces også opnås uden særlig lovgivning ved hjælp af andre politikker (måltal, valglistes, der udelukkende består af kvinder, kvoter for stillinger, der besættes med udnævnelse, osv.).

Alt i alt ser det ud til, at en bred vifte af positive foranstaltninger, strategier og mekanismer er effektive. Det er op til hvert enkelt land og deres ledere at beslutte, hvilke foranstaltninger der vil være effektive under de pågældende specifikke politiske forhold.

III. Analyse af indikatorerne

INDIKATOR I: Andelen af kvinder i det eneste eller det underste kammer i medlemsstaternes nationale eller føderale parlamenter og i Europa-Parlamentet

Dataene fra 1999 viser, at fem lande nåede op på den kritiske masse på 30% kvinder i parlamentet: Sverige, Danmark, Finland, Nederlandene og Tyskland. I 2003 nåede syv lande - Østrig, Tyskland, Belgien, Nederlandene, Finland, Danmark og Sverige - op på over 30%. Dette viser, at der gøres små fremskridt.

Statistikkerne fra 2007 viser, at den højeste andel af kvindelige parlamentsmedlemmer er i Sverige (47%) og i Finland (42%) efterfulgt af Nederlandene (39%), Danmark (39%), Spanien (36%), Belgien (35%), Østrig (32%) og Tyskland (32%). Den kritiske masse på 30% er nået i otte lande, hvor der ikke ses nogen større forbedring sammenlignet med tallene fra 2003, især fordi ti nye lande tiltrådte Den Europæiske Union i 2004 efterfulgt af yderligere 2 i 2007. I 2003 befandt kun Spanien sig i gruppen på mellem 20% og 30%, mens der i 2007 er syv lande i denne kategori, hvoraf fire er nye medlemsstater (Litauen, Bulgarien, Estland og Polen). 11 lande har mindre end 20%, men over 10% kvindelige parlamentsmedlemmer: Letland, Slovakiet, Frankrig, Italien, Grækenland, Den Tjekkiske Republik, Cypern, Irland, Slovenien, Ungarn og Rumænien. Malta er det eneste land med mindre end 10% (9%).

Blandt de nye medlemsstater, der tiltrådte EU i 2004 og 2007, findes den største andel af kvindelige parlamentsmedlemmer i Litauen (24%) og Bulgarien (22%) tæt efterfulgt af Estland (21%) og Polen (20%).

I løbet af de forskellige perioder, hvor der er indsamlet data, ses en afbalanceret forbedring i nogle lande f.eks. Portugal (17,4%² i 1999, 19,6% i 2003 og 21%² i 2005), Spanien (22% i 1999, 28,2% i 2003 og 36% i 2007) og Luxembourg (16,7% i 1999 og 23,33% i 2007).

² Data hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008.

Tabel I/1: Gruppen af medlemsstater med højere/lavere kvindelig repræsentation i det eneste eller det underste kammer i de nationale eller føderale parlamenter i 1992-95, 1999, 2003 og 2007

Kategori/år	1992-95	1999	2003	2007
mere end 40%	Sverige	Sverige 42,7%	Sverige 45%	Sverige 47% Finland 42%
mere end 30 %	Danmark Finland Nederlandene	Danmark 37,4% Finland 37% Nederlandene 36% Tyskland 30,9%	Danmark 38% Finland 37% Nederlandene 35% Belgien 33,9% Tyskland 32,3% Østrig 32%	Nederlandene 39% Danmark 39% Spanien 36% Belgien 35% Østrig 32% Europa-Parlamentet 31% Tyskland 32%
mere end 20%	Tyskland Østrig Spanien Luxembourg	Østrig 27,9% Belgien 23,3% Spanien 22%	Spanien 28,2%	Litauen 24% Luxembourg 23,33% ² Bulgarien 22% Estland 21% ³ Portugal 21 ² Polen 20% Det Forenede Kongerige 20%
mindre end 20%	Italien Irland Portugal Belgien Det Forenede Kongerige	Det Forenede Kongerige 18,4% Luxembourg 16,7% Portugal 17,4% ² Irland 12% Italien 11,1% Frankrig 10,9%	Portugal 19,6% Det Forenede Kongerige 18% Cypern 16,1% ² Irland 13,2% Frankrig 12,3%	Letland 19% Slovakiet 19% Frankrig 18% Italien 17% Grækenland 16% Den Tjekkiske Republik 15% Cypern 14% Irland 13% Slovenien 12% Ungarn 11% Rumænien 11%
mindre end 10%	Grækenland Frankrig Cypern 5,35% ²	Grækenland 6,6% Cypern 5,35% ²	Italien 9,6% Grækenland 9%	Malta 9%

Kilde for 1992-1995 og 1999:

Formandskabets rapport om kvinder i beslutningsprocessen i medlemsstaterne og EU-institutionerne (11829/99), 1999.

Kilde for 2003:

Konferencen om kvinder i beslutningsprocessen, den 12. september 2003 i Siracusa. Opdatering af valgindikatorer for kvinder i den politiske beslutningsproces, 2003.

Kilde for 2007:

Europa-Kommissionen, GD EMPL, Database om kvinder og mænd i beslutningsprocessen, 2007.

Kvindens repræsentation i Europa-Parlamentet er steget lidt, men støt, fra 27,5% i 1999 til 29,7% i perioden 1999-2004 og 31% i 2007.

² Data hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008.

³ Data for 2005.

Tabel I/2: Andelen af kvinder i Europa-Parlamentet

År	1996	1999-2004	2007
Europa-Parlamentet	27,5%	29,7%	31%

Kilde : Europa-Kommissionen, GD EMPL, Database om kvinder og mænd i beslutningsprocessen, 2007.

**INDIKATOR II: Andelen af kvinder i medlemsstaternes regionale parlamenter,
hvor det er relevant**

En region blev defineret som den enhed, der ligger et trin under det føderale eller nationale niveau i et politisk-administrativt hierarki, og som har sit eget valgte parlament (regional(t) eller provin-siel(t) parlament/forsamling). Ikke alle medlemsstater har et regionalt niveau.

Før 2004 havde kun ni medlemsstater (Sverige, Tyskland, Danmark, Østrig, Frankrig, Spanien, Belgien, Italien og Portugal) regionale parlamenter med medlemmer valgt direkte. Den højeste andel af kvindelige medlemmer af regionale parlamenter i 1999 og 2003 var i Sverige (mere end 40%). Ifølge tabel II/1 er der gjort væsentlige fremskridt i Frankrig (fra 27,5% i 1998², 47,4% i 2003 til 49% i 2006 og 48% i 2007), Østrig (fra 24,3% i 1999 til 34% i 2003, 30% i 2006 og 31,6% i 2007) og Spanien (fra 19,8% i 1999, 31,5% i 2003 til 39% i 2006 og 40% i 2007).

På den anden side faldt andelen af kvindelige medlemmer af de regionale parlamenter i Italien fra 11,7% i 1999 til 8,7% i 2003 og steg igen til 12% i 2006 og 13% i 2007.

I 2006 fandtes der officielle data for de regionale parlamenter i Østrig, Belgien, Den Tjekkiske Republik, Grækenland, Spanien, Finland, Frankrig, Ungarn, Italien, Polen, Portugal, Sverige, Slovakiet, Nederlandene og Det Forenede Kongerige⁴.

² Data hidrørende fra medlemsstaterne, januar 2008.

⁴ Data for 2006 indsamlet af Europa-Kommissionen, GD EMPL.

Blandt de nye medlemsstater, der tiltrådte EU i eller efter 2004, var den højeste andel af kvinder i de regionale parlamenter i 2006 i Polen (17%) og Den Tjekkiske Republik (15%). I 2007 fandtes den højeste andel af kvinder i regionale parlamenter i Frankrig (48%), Sverige (47,6%) og Spanien (40%). I de nye medlemsstater var der flest kvindelige medlemmer af de regionale parlamenter i Slovakiet (19,1%), Polen (17%), Den Tjekkiske Republik (16%) og Rumænien (15,7%). I Cypern, Estland, Letland, Litauen og Slovenien findes der ikke noget regionalt niveau.

Det er vanskeligt at foretage en fuldstændig pålidelig fortolkning af denne indikator, da ikke alle medlemsstater har returneret spørgeskemaet. Nogle data blev indsamlet via spørgeskemaet, og nogle data blev fundet på Europa-Kommissionens officielle websted. Databasen er derfor ikke komplet, og der kan kun udtrages konklusioner på grundlag af de modtagne oplysninger. I hele denne periode var de skandinaviske lande dem, der havde den højeste andel af kvindelige medlemmer af de regionale parlamenter. Som allerede nævnt viser dataene, at Frankrig, Østrig og Spanien har gjort udsædvanligt store fremskridt. Man må dog ikke glemme visse af de nye medlemsstater: i Polen, Den Tjekkiske Republik, Slovakiet og Rumænien stiger antallet af kvindelige medlemmer af de regionale parlamenter støt og kan tjene som et positivt eksempel for andre nye medlemsstater.

Kvinder er stadig underrepræsenteret i de regionale parlamenter. Nogle medlemsstater, navnlig dem, der har et regionalt forvaltningsniveau, bør gøre mere for at forbedre den kvindelige repræsentation i beslutningsprocessen.

Tabel II/1: Andelen af kvinder i medlemsstaternes regionale parlamenter

Andelen af kvinder i medlemsstaternes regionale parlamenter, hvor det er relevant⁵				
	1999	2003⁶	2006	2007
mere end 40%.	Sverige 47,8%	Frankrig 47,4% Sverige 47%	Frankrig 49% Sverige 47% Finland 43%	Frankrig 48 % Sverige 47,6% Wales 46,7% Spanien 40 %
mere end 30%	Tyskland 30,8%	Det Forenede Kongerige (Wales 50%, Skotland 39,5%, Nordirland 13,8%) Østrig 34% Spanien 31,5% Tyskland 30,8%	Spanien 39% Danmark 34% Tyskland 33% Belgien 31% Østrig 30%	Skotland 33,3% Danmark 33 % Tyskland 31 % Østrig 31,6% Belgien 30%
mere end 20%	Nederlandene 29,4% Det Forenede Kongerige 29% Danmark 28,2% Østrig 24,3% Belgien 21,6% Frankrig 27,5%	Nederlandene 28,4% Danmark 27% Belgien 22,1%	Nederlandene 28%	Nederlandene 27,6% Grækenland 20 %
mindre end 20%	Spanien 19,8 % Portugal 14,2% ⁷ Italien 11,7% Polen 10,9 %	Portugal (Azorerne 7,7%, Madeira 16,3%) ⁸ Polen 14,4 %	Grækenland 18 % Det Forenede Kongerige 18% Polen 17,7% Portugal 17% Den Tjekkiske Republik 15% Ungarn 12% Italien 12% Slovakiet 12%	Slovakiet 19,1% Portugal 19 % Polen 17 % Nordirland 16,7% Den Tjekkiske Republik 16% Rumænien 15,7% Italien 13 % Ungarn 12 %
mindre end 10%	Italien 8,6 % Grækenland 8,5 %	Italien 8,7%		

⁵ Dataene for 1999 og 2003 er taget fra tidligere rapporter: Formandskabets rapport - Gennemgang af medlemsstaternes og de europæiske institutioners gennemførelse af Beijing-handlingsplanen, 1999, og Kvinder i beslutningsprocessen - Baggrundspapir til konferencen i 2003 i Siracusa. Data for 2006 indsamlet af Europa-Kommissionen, GD EMPL. Nogle af de data, der er indsamlet via spørgeskemaet om kvinder i beslutningsprocessen, blev sendt til alle medlemsstater af det slovenske kontor for ligestilling i november 2007. Nogle medlemsstater fremkom med oplysninger om kvinders deltagelse vedrørende 1999, 2003 og 2006, der er forskellige fra oplysningerne i tidligere rapporter. Kun oplysninger om visse medlemsstater, som viser markante forskelle, vil blive nævnt i det følgende. Nogle medlemsstater svarede imidlertid ikke på spørgeskemaet. For disse medlemsstater indsamlede Europa-Kommissionen, GD EMPL, dog oplysninger for 2007 (indsamlet mellem den 1. august og den 31. oktober 2007). Tabel II/1 viser kun den endelige procentdel af kvinder i medlemsstaternes regionale parlamenter.

⁶ Ingen data vedrørende Grækenland for 2003.

⁷ Data for 2000 hidrørende fra medlemsstaterne, januar 2008.

⁸ Dataene vedrørende Portugal generelt (ikke separat for Azorerne og Madeira) for 2004 er 11, 7%. Data hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008.

INDIKATOR III. Andelen af kvinder i medlemsstaternes lokale forsamlinger

De højeste tal for kvinders repræsentation i lokale forsamlinger mellem 1999 og 2003 var i Sverige og Letland. Det er ifølge dataene for 2006 endvidere de eneste to lande, der henhører under gruppen med mere end 40% kvindelige medlemmer af lokale forsamlinger.

Den kritiske masse på 30% overgås kun i to andre medlemsstater: Finland (36,4%) og Belgien (30,5%). De fleste lande ligger i gruppen med mere end 20%, men mindre en 30%: den omfatter Estland, Danmark, Nederlandene, Den Tjekkiske Republik, Litauen, Slovenien, Polen, Cypern, Luxembourg og Malta.

Blandt de nye medlemsstater, der tiltrådte EU i eller efter 2004, fandtes den højeste andel af kvinder i lokale forsamlinger i 2006 i Letland (42,26%), Estland (29,6%), Den Tjekkiske Republik (24,97%), Litauen (22%), Slovenien (21,5%), Polen (21,3%), Cypern (20,7%) og Malta (20%).

De positive fremskridt, der blev gjort mellem 1999 og 2006, kan ses i den gruppe, hvor andelen af kvinder er mindre end 20%. Ifølge dataene for 2006 falder kun Italien, Rumænien og Frankrig ind under denne gruppe.

Dataene for 2006 viser også, at ingen medlemsstat falder ind under gruppen med mindre end 10% kvinder i lokale forsamlinger, hvilket er et godt tegn.

Tabel III/1: Andelen af kvinder i medlemsstaternes lokale forsamlinger

	1999	2003	2006
mere end 40%	Sverige 42%	Sverige ¹⁶ 42,3% Letland 41,15%	Letland 42,26% Sweden 42%
mere end 30%	Finland ⁹ 31,5%	Finland ¹⁰ 34,4%	Finland ¹¹ 36,4% Belgien 30,5%
mere end 20%	Estland 28,3% England 27,2% Danmark 27% ¹² Skotland 23,5% Nederlandene ¹³ 22,7% Ungarn ¹⁴ 22,6% Wales 20,6% Den Tjekkiske Republik ¹⁴ 20,52%	Estland 28,3% England 28% Belgien ² 27,3% Danmark 27% ¹⁴ Ungarn ¹⁵ 25,5% Tyskland ¹⁶ 24,1% Nederlandene ¹⁶ 23,5% Den Tjekkiske Republik ¹⁶ 22,70% Skotland 22,6% Litauen ¹⁶ 21% Wales 20,4%	Estland 29,6% England 29,3% Danmark 27% ¹⁶ Nederlandene 26,0% Den Tjekkiske Republik 24,97% Skotland 22,3% Nordirland 22,2% Litauen ¹⁷ 22% Wales 22% Slovenien 21,5% Polen ² 21,3% Cypern 20,7% Luxembourg ^{2 18} 20,6% Malta 20% ²
mindre end 20%	Belgien ² 19% Litauen ¹² 18,0% Cypern ¹¹ 17,2% Polen ² 15,7% Italien ² 15,6% Luxembourg 15% ¹⁸ Irland ² 16% Nordirland 14,9% Portugal ¹³ 14,1% Slovenien ¹⁴ 12% Grækenland ¹⁴ 10,8% ¹⁹	Irland ² 19% Cypern ¹⁴ 18,6% Nordirland 18,6% Grækenland ¹⁵ 18% ²⁰ Portugal ¹⁴ 17,8% Polen ² Italien ² 16% Slovenien ¹⁵ 13,1% Grækenland ^{2 15} 12% ²⁰	Italien ² 17% Rumænien ¹⁷ 11,55% Frankrig ¹⁷ 10,9%
mindre end 10%	Frankrig ¹⁴ 8,6% ²¹ Grækenland ² 7,11% ^{13 20}	Frankrig ¹⁴ 9,8%	
ingen data til	Slovakiet	Slovakiet	Slovakiet

² Data hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008.

⁹ Data for 1996.

¹⁰ Data for 2000.

¹¹ Data for 2004.

¹² Data for 1997.

¹³ Data for 1998.

¹⁴ Data for 2001.

¹⁵ Data for 2002.

¹⁶ Data for 2005.

¹⁷ Data for 2007.

¹⁸ Formandskabets rapport om kvinder i beslutningsprocessen i medlemsstaterne og EU-institutionerne fra 1999 viser, at der er 10% kvinder i de lokale forsamlinger i Luxembourg.

¹⁹ Andelen af kvinder på præfekturniveau.

²⁰ Andelen af kvinder på kommunalt niveau.

²¹ Formandskabets rapport om kvinder i beslutningsprocessen i medlemsstaterne og EU-institutionerne fra 1999 viser, at der er 22% kvinder i de lokale forsamlinger i Frankrig.

²² På grund af Østrigs føderale struktur er dette et anliggende for delstaterne. Der er ingen data til rådighed herom.

rådighed	Østrig ²² Letland Spanien	Østrig Spanien	Østrig Portugal Spanien
intet svar	Bulgarien Malta Rumænien Tyskland	Bulgarien Malta Rumænien	Bulgarien Tyskland

Kilde : De data, der er indsamlet via spørgeskemaet om kvinder i beslutningsprocessen, blev sendt til alle medlemsstater af det slovenske kontor for ligestilling i november 2007.

INDIKATOR IV: Politikker til fremme af ligelig deltagelse i politiske valg

Indikatoren beskriver de politikker og foranstaltninger, som regeringerne har gennemført for at opnå ligevægt mellem kønnene på nationalt/føderalt, regionalt og lokalt plan.

Hvilke former for politikker og foranstaltninger kan være effektive? Der er flere politikker og/eller foranstaltninger, der kan gennemføres i det politiske liv gennem lovgivning, en indsats fra regeringens side, partipolitik eller andre midler til forbedring af kvindernes situation i beslutningsprocessen. Disse omfatter kønskvotering eller mål fastsat af forskellige aktører, valglister udelukkende med kvinder, positive handlingsprogrammer, sanktioner eller belønninger.

Der er nogle interessante bemærkninger i Rådet for Den Europæiske Unions rapport fra 1999, der peger på tre måder, hvorpå der kan opnås ligelig deltagelse af kønnene: 1. gennem kvindeorganisationers aktiviteter og foranstaltninger truffet af politiske partier (denne landegruppe omfatter de lande, der har den højeste andel af kvinder i nationale forsamlinger). Den politiske kultur i denne gruppe af lande (Sverige, Finland, Danmark, Nederlandene) er mere orienteret mod mål og handlingsplaner og i mindre grad mod regulering via lovgivning; 2. gennem lovgivning - ændring af den eksisterende lovgivning med henblik på at indføre kønskvotering ved valg på lokalt, regionalt og nationalt plan (Belgien, Frankrig, Italien, Portugal). I disse lande steg kvindernes repræsentation i politik efter indførelsen af sådan lovgivning; og 3. ved fastsættelse af kvoter på partiplan (i Østrig, Tyskland og visse andre lande). Den måde, kvoterne fastsættes på, afhænger af valgsystemet og af de eksisterende regler for kvoter (sanktioner/belønninger). I de to lande, der er nævnt, har denne foranstaltning vist sig effektiv.

Dataene fra Siracusadokumentet fra 2003 viser, at der er sket visse fremskridt i den henseende:

1. Flere lande (Grækenland, Frankrig, Det Forenede Kongerige og Belgien) har indført ny lovgivning på det særlige område ligelig repræsentation på regionalt/nationalt og/eller europæisk plan.
2. Mange lande oplyser om statslige kampagner eller offentlig finansiering af politiske partier eller kvindeorganisationer med henblik på at øge antallet af kvinder, som deltager i den politiske beslutningsproces.
3. Østrig og Tyskland har oplyst, at flere politiske partier nu anvender kvoter for kandidatlistor, og de finder, at dette er et vigtigt redskab til at øge antallet af kvinder i de nationale parlamenter.

Den finske rapport og Siracusadokumentet opererede med det såkaldte "gamle" Europa med kun 15 medlemsstater og ingen større forskelle. Med udvidelsen har situationen i EU ændret sig betydeligt; Den Europæiske Union har nu 27 medlemsstater. Vi vil kort gennemgå denne situation, da EU nu er et mere pluralistisk samfund end i 1999 eller 2003. Denne pluralisme skyldes historiske forskelle i udviklingen af demokratiske institutioner og, i relation til denne rapport, forskelle i kvindernes stilling i henseende til uddannelse, beskæftigelse, det offentlige liv og politik. Disse forskelle førte også til en forskellig opfattelse af begrebet ligestilling, forskelle i de institutionelle mekanismer, der skal beskæftige sig med spørgsmålet, osv.

Politikker og foranstaltninger i medlemsstaterne

Svarene fra 26 medlemsstater på spørgeskemaet er blevet analyseret og viser, at kun fire lande (Cypern, Den Tjekkiske Republik, Malta og Nederlandene) ikke har nogen lovgivning til fremme af ligestillingen mellem kønnene i den politiske beslutningsproces, og at de andre lande har kvoter, måltal eller andre foranstaltninger. Nederlandene har enten overskredet eller næsten nået den kritiske masse af kvinder i den politiske beslutningsproces (39% (det nationale parlament), 27% (regionale parlamenter), 26% (lokale forsamlings)) på forskellige niveauer uden at indføre særlige politikker.

Derimod falder Cypern og Den Tjekkiske Republik (der begge har statslige handlingsplaner med måltal) begge ind under gruppen af lande med mindre end 20% kvinder i deres parlamenter og lidt mere end 20% kvinder i de lokale forsamlinger.

Det er meget interessant at konstatere, at forfatningen i ni lande på en eller anden måde omhandler ligestilling mellem kønnene i beslutningsprocessen. Henvisningen i forfatningen til ligestilling mellem kønnene i beslutningsprocessen tjener som retsgrundlag for gennemførelsen af nationale regler om beslutningstagning.

13 medlemsstater oplyser, at de har særlig lovgivning om ligestilling mellem kønnene i beslutningsprocessen, hvoraf fem er nye medlemsstater. Fem medlemsstater oplyser, at deres nationale lovgivning omfatter kvoteregulering (numerisk kønsfordeling på kandidatlisterne) og to (Belgien og Portugal) anvender endvidere sanktioner for overtrædelse af bestemmelserne.²³ I Belgien erklæres en kandidatliste, der ikke omfatter det krævede antal kandidater af hvert køn, ugyldig; hvis en liste i Portugal ikke opfylder bestemmelserne (valglister med tre eller flere kandidater til parlamentsvalg, lokalvalg eller Europa-Parlamentsvalg skal sikre, at mindst 33% af hvert køn er repræsenteret), kan den offentlige finansiering af valgkampen blive nedsat; i Frankrig strammede en lov i 2003 de finansielle sanktioner for politiske partier, der ikke overholder den ligelige fordeling i kommunale og regionale styrende organer og i interkommunale strukturer, dvs. 50% kandidater af hvert køn med en margen på 2%. Efter italiensk lovgivning refunderes valgudgifterne til politiske partier, der fremmer kvinder i politik.

Måltal er ikke så bindende som kvoter, de er fastsat som mål, men i nogle lande har de mindst samme virkning, som kvoter har i andre (hvor der ikke er nogen sanktioner eller belønninger). Antallet af lande, hvor regeringen fastsætter enten kvoter eller måltal (via lovgivning eller handlingsplaner), er otte, hvilket betyder, at næsten 30% af alle medlemsstater har et eller andet instrument til sikring af bedre repræsentation af kvinder i den politiske beslutningsproces.

²³ I Italien forelagde kontoret for rettigheder og lige muligheder under det italienske formandskab for ministerrådet i 2005 et udkast til lov om indførelse af kønskvotering for kandidatlistere (30% for kvinder), men loven blev ikke vedtaget af det italienske parlament.

En regeringshandlingsplan er en særlig strategi, der er udarbejdet af regeringer eller ministre for at opnå ligestilling mellem kønnene i beslutningsprocessen. 13 medlemsstater oplyser, at de har sådanne handlingsplaner, eller er ved at udarbejde dem (Ungarn). Det fremgår af rapporter, at der er planlagt flere forskellige aktioner:

- i **Østrig** er ligestilling fastsat i artikel 7 den østrigske føderale forfatningslov. Den østrigske føderale regerings program for 2007-2010 sigter mod at fremme kvinders karriere og foreskriver derfor en udvidelse af kvindespecifikke netværk og mentorprogrammer, navnlig karriereplaner for kvinder i virksomheder og planer for fremme af kvinder i ledende stillinger inden for videnskab og forskning. Der findes allerede karriereplaner for kvinder i offentlige forvaltninger samt karriereplaner i delstaterne
- i **Den Tjekkiske Republik** yder handlingsplanen aktiv støtte gennem særlige foranstaltninger til udvælgelse af egnede kvindelige kandidater til stillinger i regeringsorganer og ledende stillinger i ministerier og i de underliggende administrative myndigheder og institutioner. Den evaluerer også de foranstaltninger, der er vedtaget for at opnå en ligelig repræsentation af kvinder og mænd på ledende stillinger og i arbejdsgrupper
- i **Cypern** blev den nationale handlingsplan for ligestilling mellem kønnene vedtaget i 2007; planen fastsætter de mål, der skal nås, de aktioner, der skal gennemføres, og de agenturer, der skal deltage i gennemførelsen af den enkelte aktion. Aktionerne på dette område omfatter bl.a.: a) bevidstgørelses- og oplysningskampagner gennem seminarer, massemedier, publikationer osv. b) oprettelse af en databank for dataindsamling, overvågning og vurdering samt formidling af relevant information c) et mål på 40% for kvinders deltagelse i det offentlige liv d) en kvote på 30% for kvindelige kandidater på valglisterne i forbindelse med lokalvalg, kommunal- og parlamentsvalg samt valg til Europa-Parlamentet e) en kvote på 30% for udnævnelse af kvinder i statslige organer, udvalg og råd f) uddannelsesprogrammer, seminarer for empowerment af kvinder, for at de kan blive mere involveret i det politiske liv

- i **Danmark** foreslog ministeren for ligestilling i maj 2006 en ændring af ligestillingsloven, som blev vedtaget med et bredt flertal i Folketinget. Ændringen betyder, at organisationer osv. nu skal udnævne et lige antal kvinder og mænd til kommunalbestyrelserne og regionsrådene samt de regionale udvalg mv. Disse regler svarer til de regler for udnævnelse, der gælder for ministerielle råd, bestyrelser og udvalg, og vedrører derfor ikke demokratisk valgte medlemmer
- i **Finland** har regeringen som helhed forpligtet sig til at gøre en målrettet indsats for at fremme ligestilling i forbindelse med al beslutningstagning. Regeringen vil systematisk fremme kvinders karriere og forfremmelse til lederstillinger i både den offentlige og private sektor
- i **Frankrig** findes der en regeringskommission for overvågning af ligestilling mellem kvinder og mænd. Dens hovedopgaver er at evaluere, komme med henstillinger og afgive udtalelser om lovforslag og vedtægtsmæssige foranstaltninger efter anmodning fra premierministeren
- i **Litauen** går en af hovedretningslinjerne i det nationale program for lige muligheder for kvinder og mænd for 2005-2009, som regeringen har vedtaget, ud på at fremme en ligelig deltagelse i politik og beslutningsprocessen. Programmet indeholder også foranstaltninger og gennemføres hvert år
- i **Luxembourg** nævner den nationale handlingsplan for ligestilling mellem mænd og kvinder, som regeringen vedtog i februar 2006, ligestilling i beslutningsprocessen og beskæftiger sig med dette spørgsmål i punkt 7
- i **Nederlandene** fremgår det af regeringens handlingsplan, at regeringen vil sigte mod kvinders frigørelse generelt. Planerne vil blive udformet i en særskilt handlingsplan for frigørelse

- i **Sverige** blev der i et lovforslag (1987/88:105) fastsat mål om inden 10 år at opnå ligelig repræsentation af kvinder og mænd i bestyrelserne for centrale og regionale statslige myndigheder. Der blev også fastsat mellemliggende mål for 1992 (30% kvinder og 70% mænd) og 1995 (40% kvinder og 60% mænd). De mellemliggende mål blev nået. Det endelige mål (50% kvinder og 50% mænd i 1998) blev ikke nået. I 2001 blev målet på 50% kvinder og 50% mænd dog nået på regionalt niveau, og siden da er der opnået ligelig fordeling af kvinder og mænd i de regionale statslige organer. På nationalt plan er det endelige mål endnu ikke nået. I 2005 var 49% af repræsentanterne i de centrale statslige bestyrelser kvinder

- i **Letland** nævner artikel 2.1.2. i konceptet for gennemførelse af ligestilling mellem kønnene (det vigtigste politiske dokument for gennemførelse af ligestilling, der blev godkendt i 2001) den manglende ligestilling i forbindelse med deltagelse og repræsentation som et af de problemer i landet, der skal løses. Programmet for ligestilling mellem kønnene i Letland (2007-2010) nævner følgende aktivitetsområder: 1) bevidstgørelse af samfundet om ligestilling, 2) uddannelse af tjenestemænd og andre specialister inden for ligestilling og 3) forbedring af balancen mellem, familie- og arbejdsliv, f.eks. ved at øge mænds deltagelse i omsorgsarbejde - navnlig børnepasning - for at lette kvinders karriere

- i **Polen** vil nogle få projekter blive gennemført mellem 2008 og 2010: disse projekter vil bestå af følgende aktioner: a) fortsættelse af uddannelsen for lokale kvindelige ledere, der blev påbegyndt i projektet "STEREOTYPE, og lige muligheder for kvinder og mænd i landdistrikter", b) e-læring og konsultationer for erhvervskvinder og kvinder, der ønsker at starte egen virksomhed, c) uddannelse i ligestilling for lokale ledere, d) undersøgelse af situationen for kvinder i høje stillinger

- i **Rumænien** fremgår det af den nationale strategi for lige muligheder for kvinder og mænd 2006-2009, at ligelig deltagelse af kvinder og mænd i alle aspekter af det sociale, politiske og økonomiske liv er mere end nødvendig for at opnå konkurrenceevne og bæredygtig udvikling

og for at opnå og befæste et reelt demokrati. Derfor fremgår det af mål 1, at begge køn bør være repræsenteret på alle niveauer af beslutningsprocessen, og af mål 2, at sikring af ligelig repræsentation af kvinder og mænd i beslutningsprocessen kan opnås ved lovgivning, ved bevidstgørelses- og oplysningskampagner, ved positive foranstaltninger for såvel kvinder som mænd og ved at mobilisere civilsamfundet. Det primære mål er at sikre, at kvinder og mænd udøver magt og indflydelse i lige høj grad, og at kvinder ikke kun henvises til underordnede opgaver i beslutningsprocessen. Der nævnes også specifikke aktioner: tilrettelæggelse af bevidstgørelseskampagner og fremme af positive foranstaltninger for at øge kvinders deltagelse i beslutningsprocessen.

Tolv medlemsstater angiver andre foranstaltninger til fremme af ligestilling i beslutningsprocessen i deres lande. Det drejer sig om følgende:

- i **Østrig** indførte forbundsministeren for kvindespørgsmål et nyt færdighedsnetværk for kvinder. Den offentlige sektor tilbyder et tværgående mentorprojekt for kvinder i føderal tjeneste. Gennem karriereplaner for kvinder gennemfører tjenerne i den østrigske forbundsregering forskellige projekter for at øge procentdelen af kvinder i ledende stillinger
- i **Estland** nævner ligestillingslovens § 9 om statslige og lokale regeringsorganer og fremme af ligestilling mellem kønnene at medlemskab af udvalg, råd og andre kollegiale enheder nedsat af statslige og lokale regeringsorganer om muligt skal bestå af begge køn
- i **Finland** omfattede regeringens handlingsplan forskellige fora og kampagner i 2007-2008. Dette var også et af de vigtigste ligestillingsspørgsmål under det finske EU-formandskab i efteråret 2006
- i **Irland** blev der ydet finansiel støtte under foranstaltningen vedrørende ligestilling for kvinder i den nationale udviklingsplan 2000-2006 til de politiske partier, der anmodede om det, til gennemførelse af en række bevidstgørelses- og uddannelsesinitiativer for at fremme større kvindelig repræsentation på det højeste politiske niveau i landet. Derudover har den irske regering indført et mindstemål for kvinders repræsentation i statslige organer på 40%

- i **Litauen** støttes en række projekter til fremme af kvinder i det politiske liv og i beslutningsprocessen af Den Europæiske Socialfond. Et af eksemplerne på god praksis er oprettelsen af et netværk af klubber af kvindelige politikere i alle områder af Litauen. Disse klubber samler kvinder fra forskellige politiske partier og sigter mod at fremme kvinder i politik
- i **Luxembourg** omfatter den nationale handlingsplan særlige uddannelser for kvinder, som opstillet til valg. Foranstaltningen finansieres af Ministeriet for Ligestilling
- i **Ungarn** har det største regeringsparti indført en kvote på 20% for sine kandidater og ledende organer
- i **Tyskland** har de politiske partier forskellige interne bestemmelser for at øge andelen af kvinder i parlamentet og i andre fremtrædende stillinger
- i **Slovakiet** gennemfører ngo'er aktiviteter for at øge antallet af kvinder i beslutningsprocessen
- i **Sverige** fastsatte regeringen i 1999 et mellemliggende mål om, at mindst 40% af bestyrelsesmedlemmerne i 2003 skulle være kvinder. Kvindernes repræsentation var på 28% på det tidspunkt. Målet på 40% blev nået i juni 2003. I maj 2006 var andelen af kvinder i virksomheder, der er 100% ejet af den svenske stat, 47%. Resultatet for de statsejede virksomheders vedkommende er blevet nået gennem målrettet og aktiv selskabsstyring. For at undersøge fordelingen af kvinder og mænd i topstillinger i den offentlige og den private sektor har regeringen foretaget en undersøgelse med henblik på at kortlægge fordelingen af kvinder og mænd i topstillinger i regeringen, parlamentet, domstolene, offentlige myndigheder på regionalt og lokalt plan, offentligt ejede virksomheder, private virksomheder, politiske partier, arbejdsmarkedsparter, universiteter, skoler osv. Regeringen vil få forelagt en rapport i begyndelsen af 2008
- i **Det Forenede Kongerige** omfatter de positive foranstaltninger, der er fastsat i lovgivningen, uddannelse og mentoring samt "twinning"- og "zipping"-teknikker

- i **Rumænien** står der i artikel 14 i lov nr. 334/2006 om finansiering af de politiske partiers aktiviteter og valgkampagner følgende: 1. De politiske partier modtager hvert år tilskud fra statsbudgettet i henhold til lovens bestemmelser. 2. Det beløb, der hvert år ydes til de politiske partier, kan ikke overstige 0,04% af de anslåede indtægter på statsbudgettet. For de politiske partier, der fremmer kvinder på valglisterne, vil det beløb, der ydes over statsbudgettet, blive forhøjet i forhold til antallet af mandater, som de kvindelige kandidater har opnået ved valgene.

Endvidere oplyser 16 medlemsstater, at de overvåger denne proces, og 9 oplyser, at staten finansierer sådanne foranstaltninger.

Ligestillingslovgivning

16 lande (heraf 6 nye medlemsstater) har særlige love om ligestilling, 16 har regeringshandlingsplaner og 9 har begge dele. 12 medlemsstater anfører i deres lovgivning om ligestilling enten kvoter eller måltal eller andre foranstaltninger til sikring af ligelig fordeling mellem kønnene i den politisk beslutningstagning; 13 overvåger også denne proces.

Vi mener ikke, at der vil ske nogen ændringer i kvinders repræsentation i den politiske beslutningsproces, medmindre der gøres en særlig indsats, enten fra den organiserede kvindebevægelses side eller fra de traditionelle politiske aktørers side. Denne særlige indsats kan omfatte positive foranstaltninger, måltal, kvoter, valglister udelukkende med kvinder eller tilsvarende foranstaltninger.²⁴

Hvis vi grupperer landene efter procentdelen af kvinder i de nationale parlamenter og ser, hvilke politikker de har for at fremme en ligelig fordeling mellem kønnene i beslutningsprocessen, kommer der nogle interessante konstateringer frem.

²⁴ Det Forenede Kongerige mener f.eks., at større repræsentation kan opnås uden brug af kvoter. Det Forenede Kongerige anvender ikke kvoter eller måltal, men tillader anvendelse af valglister udelukkende med kvinder. Indførelsen af valglister udelukkende med kvinder i Det Forenede Kongerige i 1997 førte til en fordobling af kvindernes repræsentation i parlamentet. Vi opfordrer til at benytte dette eksempel sammen med eksemplerne fra andre medlemsstater for at give eksempler på bedste praksis.

Tabel IV/1: Grupper af medlemsstater med lovgivning om ligestilling mellem kønnene og andre foranstaltninger

Gruppe/ kvinder i det nationale parlament	Data for 2007	Lovgivning om ligestil- ling mellem kønnene i beslutnings- processen	Kvoter /måltal ²⁵	Andre for- anstaltning- er	Ligestil- lingslovgiv- ning	Regerings- handlings- plan
mere end 40%	Sverige 47%	Nej	/Ja	Ja	Ja	Nej
	Finland 42%	Ja	/Ja	Ja	Ja	Ja
mere end 30%	Nederlan- dene 39%	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja
	Danmark 37%	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja
	Spanien 36%	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
	Belgien 35%	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej
	Østrig 32%	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
	Tyskland 32%	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej
mere end 20%	Portugal 27% ²⁶	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja
	Luxembourg 25%	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja
	Litauen 24%	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
	Bulgarien 22%	Intet svar ²⁷	Intet svar	Intet svar	Intet svar	Intet svar
	Estland 21%	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej
	Polen 20%	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej
	Det Forenede Kongerige 20%	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
mindre end 20%	Letland 19%	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja
	Slovakiet 19%	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja
	Frankrig 18%	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja

²⁵ Nogle medlemsstater oplyser, at de har kvoter for stillinger, der kræver valg, og andre for stillinger, der besættes ved udnævnelse. Derfor kan der ikke drages nogen utvetydig konklusion.

²⁶ Lovgivningen om kønskvotering blev først vedtaget i 2006, hvorfor den endnu ikke er blevet anvendt i forbindelse med et parlamentsvalg. Dette betyder, at data indsamlet i 2007 ikke vedrører valg, og forholdet mellem lovgivning om kønskvotering og procentdelen af kvinder i det portugisiske parlament kan endnu ikke

²⁷ angives som "no response" i engelsk tekst.

	Italien 17%	Ja	Nej	Ja	Ja	Nej
	Grækenland 16%	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja
	Den Tjekkiske Republik 15%	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja
	Cypern 14%	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja
	Irland 13%	Nej	Nej	Ja	Ja	Ja
	Slovenien 12%	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja
	Ungarn 11%	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej
	Rumænien 11%	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
mindre end 10%	Malta 9%	Ja	Ikke oplyst ²⁸	Ikke oplyst	Ja	Nej

Det fremgår, at landene med mere end 40% kvindelige medlemmer af det nationale parlament (Sverige og Finland) anvender næsten alle politikkerne til fremme af ligelig deltagelse i politiske valg. I lande med mere end 30% har tre ud af fem (Belgien, Østrig og Tyskland) enten kvoter eller andre foranstaltninger; i lande med mere end 20% har alle fem lande (Portugal, Litauen, Luxemburg, Estland og Det Forenede Kongerige), der har bidraget med data, enten kvoter eller andre politikker, men i Portugal er politikken endnu ikke blevet anvendt. I lande med mindre end 20% har to kvoter, og fire har andre foranstaltninger; to har hverken kvoter eller andre politikker.

Det kan konkluderes af ovenstående tabel, at der er behov for en eller anden form for politik til fremme af ligelig deltagelse af kvinder i beslutningsprocessen, hvis et land ønsker at rette op på uligevægten.

²⁸ "NA" - "no answer" i engelsk tekst.

INDIKATOR V: Andelen af kvindelige medlemmer af de nationale eller føderale regeringer og andelen af kvindelige medlemmer af Europa-Kommissionen

Andelen af kvinder i regeringen er en af de grundlæggende indikatorer for kvinders deltagelse i den politiske beslutningsproces.

Der er sket store fremskridt siden 1994/95, hvor kun Sverige kunne nå målet om en ligelige deltagelse af kvinder i regeringen - dvs. mere end 40%. I 1999 blev Sverige fulgt af Finland, og i 2003 fik de følgeskab af Tyskland med ca. 44%. I 2007 lykkedes det fire medlemsstater at nå dette mål: Finland, Nederlandene, Sverige og Østrig (Østrig har gjort store fremskridt siden 1994/95, hvor kvinderne kun udgjorde ca. 20% af medlemmerne af de nationale/føderale regeringer).

To medlemsstater har bevæget sig op ad skalaen siden 1994/95; i 1994/95 var kun 8% af den italienske nationale/føderale regering kvinder, og i 2007 var den andel på over 20%. Den anden medlemsstat, som det lykkedes at bevæge sig op ad skalaen, er Det Forenede Kongerige - i 1994/95 var andelen af kvindelige medlemmer af den nationale/føderale regering kun 7%, og i 2007 var tallet steget til over 30%. Cypern øgede sin procentdel fra 5,35% i 1999 til 18,2% i 2007.

Blandt de nye medlemsstater (dem, der tiltrådte Den Europæiske Union i 2004 eller senere) findes de højeste andel af kvindelige medlemmer af den nationale/føderale regering i Letland (30%) efterfulgt af Bulgarien (29%) og Litauen (26%).

Siden 1990'erne har kvinder indtaget et stigende antal stillinger i medlemsstaternes nationale/føderale regeringer. Ligestillingspolitik er blevet et af de vigtigste spørgsmål i de sidste to årtier.

Dataene for denne indikator er for årene 1994/95 til 2007. Det kan konkluderes, at Sverige og Finland klart er de medlemsstater, der har flest kvinder i den nationale/føderale regering. Tyskland og Nederlandene ligger tæt på de skandinaviske lande med et stort antal kvinder i deres regeringer. Blandt de nye medlemsstater er Letland, Bulgarien og Litauen utvivlsomt gode eksempler på god praksis. Procentdelen af kvindelige medlemmer er dog stadig ikke stor nok, når den sammenlignes med måltallene i EU-medlemsstaternes forskellige handlingsplaner. Som på andre områder kan kvindernes underrepræsentation ikke gå ubemærket hen.

Tabel V/1: Kvinders repræsentation i de nationale/føderale regeringer i 1994/1995, 1999, 2003 og 2007

Gruppering af medlemsstaterne efter kvindernes repræsentation i de nationale/føderale regeringer i 1994/1995, 1999, 2003 og 2007				
Kvindens repræsentation i de nationale/føderale regeringer / år	1994/1995	1999	2003	2007 ²⁹
mere end 40%	Sverige 50%	Sverige 53% Finland 44%	Sverige 45% Finland 44,4% Tyskland 43,6%	Finland 60% Nederlandene 41% Sverige 41% Østrig 40%
mere end 30%	Finland 39% Danmark 35% Nederlandene 35%	Tyskland 36% Danmark 35% Det Forenede Kongerige 34% Frankrig 32% Nederlandene 31%	Nederlandene 38% Belgien 33,3% Det Forenede Kongerige 31,5%	Danmark 37% Spanien 35% Frankrig 33% Det Forenede Kongerige 33% Tyskland 30% Letland 30%
mere end 20%	Luxembourg 25% Østrig 24%	Luxembourg 29% Italien 22% Østrig 20%	Luxembourg 28,5% Danmark 28% Spanien 26,6% Frankrig 25,6% Østrig 22%	Bulgarien 29% Litauen 26% Belgien 24% Estland 21% Italien 20% Luxembourg 20%
mindre end 20%	Irland 19% Spanien 18% Tyskland 16% Frankrig 12% Belgien 12%	Irland 16% Belgien 14% Spanien 14% Portugal 10%	Irland 12,5% Portugal 11,5% ³⁰ Italien 10%	Irland 19% ² Rumænien 19% Cypern 18,2% ² Den Tjekkiske Republik 17% Polen 17% Malta 16% Slovenien 15% Slovakiet 14% Ungarn 12% Grækenland 11,8% ² Portugal 10% ³¹
mindre end 10%	Portugal 9% Italien 8% Grækenland 4% Det Forenede Kongerige 7%	Grækenland 9,5%	Grækenland 8,16%	

Kilde : Kilde for 1994/95 og 1999:

Formandskabets rapport om kvinder i beslutningsprocessen i medlemsstaterne og EU-institutionerne (11829/99), 1999.

Kilde for 2003:

Konference om kvinder i beslutningsprocessen, den 12. september 2003 i Siracusa. Opdatering af valgindikatorer for kvinder i den politiske beslutningsproces, 2003.

Data for 2007 indsamlet af Europa-Kommissionen, GD EMPL.

² Data hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008.

²⁹ I Frankrig udgør kvinderne 33% af den regering, der blev udnævnt af den nyvalgte præsident Sarkozy i juni 2007, mod 20% i den foregående. I Det Forenede Kongerige har den regeringsrokade, der blev gennemført af den nye premierminister Gordon Brown, også ført til en stigning i andelen af kvinder i regeringen, selv om ændringen er mindre dramatisk end i Frankrig, med en stigning fra 28% til 33%.

³⁰ Det officielle tal for valget i 2002 er 13,5%; data hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008.

³¹ Det officielle tal for valget i 2005 er 11%; data hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008.

Tabellen nedenfor viser desuden, at antallet af kvindelige medlemmer af Europa-Kommissionen er stadig stigende. Fra to i 1993-1994 steg tallet til otte i 2007 (oplysninger indsamlet af Europa-Kommissionen, GD EMPL).

Table V/2: Andelen af kvinder i Europa-Kommissionen

Andelen af kvinder i Europa-Kommissionen				
Kvindes repræsentation/år	1993/1994	1995/1999	2000/2005	2007
	2/17	5/20	5/20	8/27

INDIKATOR VI: Antallet af kvindelige og mandlige senior- eller juniorministre inden for de forskellige områder (porteføljer eller ministerier) i medlemsstaternes nationale eller føderale regeringer

Antallet af kvindelige og mandlige ministre inden for de forskellige områder kan kategoriseres efter de respektive ministeriers funktioner. BEIS-typologien beskriver dette aspekt af den politiske magt og omfatter fire typer af statsfunktioner:

BASISFUNKTIONER- udenrigs- og indre anliggender, forsvar, retsvæsen osv.

ØKONOMISKE FUNKTIONER - finans, handel, industri, landbrug osv.

INFRASTRUKTUR - transport, kommunikation, miljø osv.

SOCIOKULTURELLE FUNKTIONER - sociale anliggender, sundhed, børn, familie, ungdom, ældre, uddannelse, videnskab, kultur, arbejdsforhold, sport osv.

I 1999 var der fem medlemsstater (Det Forenede Kongerige, Italien, Frankrig, Tyskland og Finland), hvor de kvindelige ministre bestred stillinger inden for disse fire typer af statsfunktioner. Det var imidlertid kun i den finske regering, at kvinderne havde porteføljer inden for samtlige fire områder. Ser man på EU som helhed, var de fleste kvindelige ministre ansvarlige for de sociokulturelle funktioner, og antallet af kvindelige ministre var lavest inden for de økonomiske funktioner. Undtagelserne var Belgien, Frankrig, Det Forenede Kongerige, Irland, Italien og Spanien, hvor størstedelen af de kvindelige ministre var at finde inden for andre områder end det sociokulturelle område.

I 2003 var der fortsat flest kvindelige ministre inden for det sociokulturelle område (35%), efterfulgt af basisfunktioner (28%), infrastruktur (21%) og økonomiske funktioner (16%).

I 2007 fandtes den højeste andel af kvindelige ministre i Finland (60%) og Sverige (10 ud af 22, hvilket svarer til 45,5% af alle svenske ministre). Efter Finland og Sverige kom Nederlandene (40,7%), Danmark (37%), Spanien (35,1%) og Østrig (35%). Antallet af kvindelige ministre i Det Forenede Kongerige er næsten fordoblet siden 1999 (fra 23 til 42 kvindelige ministre) - i 2007 var 32,6% af ministrene kvinder.

Blandt de nye medlemsstater, der tiltrådte EU i 2004 eller senere, findes den største andel af kvindelige ministre i Bulgarien (30%) efterfulgt af Letland (27,8%) og Litauen (25,9%), idet de fleste af dem varetager sociokulturelle funktioner.

Til gengæld findes den laveste andel af kvindelige ministre i Rumænien (0%). I 2007 arbejdede de fleste kvindelige ministre i alle medlemsstater fortsat inden for det sociokulturelle område (36,7%), mens resten var næsten ligeligt fordelt inden for infrastruktur, basisfunktioner og økonomiske funktioner.

Denne indikator fulgte fra 1999 til 2007 kvinderne i stillinger som junior- eller seniorministre inden for de forskellige områder. Det er en kendsgerning, at flertallet af de junior- eller seniorministerposter, der beklædes af kvinder, findes inden for det sociokulturelle område. Men man kan også se, at deres andel inden for dette område ikke er lige så høj som i 1999, hvor den var næsten 50%. Til gengæld betragtes de økonomiske funktioner i næsten samtlige medlemsstater fortsat som et mandeområde³².

³² Den maltesiske repræsentant sendte os følgende forklaring: BEIS-typologien anvendes ikke i Maltas tilfælde, da ministeren for Gozo (i dette tilfælde en kvinde) har ansvaret for alle fire funktioner.

Tabel VI/1: Kvindelige ministres portefølje i medlemsstaternes regeringer

Kvindelige ministres portefølje i medlemsstaternes regeringer			
BEIS	kvindelige ministre i 1999	kvindelige ministre i 2003	kvindelige ministre i 2007
Basisfunktioner	24%	28%	20,7%
Økonomiske funktioner	13%	16%	17,9%
Infrastruktur	14%	21%	21,1%
Sociokulturelle funktioner	48%	35%	36,3%

Kilde for 1999 og 2003:

Konference om kvinder i beslutningsprocessen, den 12. september 2003 i Siracusa. Opdatering af valgindikatorer for kvinder i den politiske beslutningsproces, 2003.

For 2007 er dataene beregnet fra nedenstående tabel.

**Tabel VI/2: Antallet af kvindelige og mandlige ministre i medlemsstaterne fordelt efter områder i 2007
(K=KVINDER; M=MÆND)**

Antallet af kvindelige og mandlige ministre i medlemsstaterne fordelt efter områder i 2007 (K=KVINDER; M=MÆND) ³³											
Medlemsstat	Basisfunktioner		Økonomiske funktioner		Infrastruktur		Sociokulturelle funktioner		I alt		(Kvinder i alt i %)
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	
Østrig	4	4	1	3	1	1	2	4	8	12	40
Belgien	1	5	3	4	0	2	1	3	5	14	26,3
Bulgarien	8	21	8	20	5	15	10	16	31	72	30
Cypern	1	3	0	3	1	0	0	3	2	9	18,2
Den Tjekkiske Republik	2	6	0	4	0	2	1	3	3	15	16,7
Danmark	2	3	0	3	2	1	3	5	7	12	37
Estland	0	5	0	4	0	1	3	1	3	11	21,4
Finland	3	3	1	3	3	1	5	1	12	8	60
Frankrig	3	12	1	4	3	2	4	4	11	22	33,3
Tyskland	4	12	4	8	2	5	4	7	14	32	30,4

² Data hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008.

³³ Data om antallet af kvinder for 2007 indsamlet af Europa-Kommissionen, GD EMPL.

Græken-land³⁴	1	-	0	-	0	-	2	-	3	37	7,5
Ungarn	2	17	0	8	0	2	2	4	4	31	11,4
Irland	0	11	2	7	0	5	3	7	5	30	14,3
Italien	6	33	2	19	1	14	12	16	21	82	20,4
Letland	4	9	1	6	0	4	5	7	10	26	27,8
Litauen	1	8	2	4	0	4	4	4	7	20	25,9
Luxem-bourg	1	7	0	2	0	1	2	2	3	12	20
Malta	1	5	0	7	0	2	2	2	3	16	15,8
Neder-landene	3	6	2	4	3	1	3	5	11	16	40,7
Polen	5	30	7	27	2	12	6	20	20	89	18,3
Portugal	0	18	0	12	2	5	3	11	5	46	9,8
Rumænien	0	6	0	3	0	4	0	5	0	18	0
Slovakiet	3	10	0	9	0	9	3	8	6	36	14,3
Slovenien	0	16	3	7	0	4	4	6	7	33	17,5
Spanien	6	11	1	5	2	3	4	5	13	24	35,1
Sverige	4	4	1	3	1	1	4	4	10	12	45,5
Det Forenede Kongerige	25	49	5	14	4	5	8	19	42	8	32,6

Kilde for 2007:

Europa-Kommissionen, GD EMPL.

³⁴ Data hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008. Desværre gav medlemsstaten os kun tallene for kvinder med anvendelse af BEIS-typologien.

INDIKATOR VII: Andel af de højst placerede kvindelige embedsmænd

Andel af de to højst placerede kvindelige embedsmænd (efter ministeren) i ministerierne (udpeget, valgt eller udnævnt) (centralregeringen) og på de respektive niveauer i EU-institutionerne (A1 og A2)

Tallene fra 1999 viser, at Sverige (39%) var det eneste land med mere end 30% kvinder placeret i de højeste stillinger i ministerierne. I Portugal, Finland, Belgien, Det Forenede Kongerige og Østrig er andelen af kvinder højere end 10% men lavere end 20%, efterfulgt af Tyskland, Italien, Irland, Frankrig og Spanien med færre end 10% kvinder i de højeste stillinger i ministerierne. I 2006 var billedet noget anderledes. De lande, der har den højeste andel af kvinder (bortset fra Sverige og Spanien) er faktisk de lande, der tiltrådte Den Europæiske Union i 2004 og 2007. Øverst på listen finder vi to nye EU-lande - Letland og Slovenien - med 42% efterfulgt af Sverige med 40%, Spanien med 32% og Bulgarien med 31%. Polen, Rumænien, Estland, Frankrig³⁵, Finland, Danmark og Slovakiet falder i den gruppe, der har over 20% men færre end 30%. I Østrig, Det Forenede Kongerige, Cypern, Ungarn og Irland er flere end 10% men færre end 20% af de højst placerede kvinder i ministerierne. I Den Tjekkiske Republik, Litauen, Nederlandene, Belgien, Malta og Grækenland er andelen af kvinder lavere end 10%.

Et markant og uforudset skift ses i Portugal, Tyskland og Italien. I 1999 (den finske rapport) var tallene for disse lande henholdsvis 19%, 8% og 8%. Tallene fra 2006 viser imidlertid, at der ikke er nogen kvinder i de højeste stillinger i ministerierne³⁶. Dette leder frem til spørgsmålet: når andelen af kvindelige ministre stiger, falder andelen af de næsthøjst placerede kvinder så?

³⁵ I Frankrig beklæder kvinderne efter præsidentvalget og udpegelsen af den nye regering i juni 2007 33% af ministerposterne sammenlignet med de tidligere 20%.

³⁶ Ifølge den forklaring, medlemsstaten har fremsendt, er den højst placerede administrative stilling i ministerierne i Tyskland "statssekretæren (der ikke må forveksles med statssekretæren under en minister, der er "juniorminister" ifølge den valgte definition). Den næsthøjeste administrative stilling er "kontorchef". Tager vi det samlede antal af begge, er situationen bedre (for nærmere detaljer, jf. tillægget).

I Europa-Kommissionen er 11% af tjenestemændene i kategori A1 kvinder. I Rådets Generalsekretariat er andelen lidt højere, idet 15% af tjenestemændene i kategori A1 er kvinder, mens kun en ud af ni A1-tjenestemænd i Europa-Parlamentet er kvinder.

Andelen af de næsthøjst placerede kvinder (der kan sammenlignes med kategori A2 i de europæiske institutioner) er langt højere sammenlignet med antallet af højst placerede kvinder i ministerierne. Som i 1999 ses den højeste andel i Sverige med 45%. Landene i kategorien med mere end 30% er alle nye medlemsstater: Bulgarien (42%), Slovenien (39%), Rumænien (39%), Letland (34%), Polen (33%) og Litauen (32%). I Slovakiet, Østrig, Grækenland, Finland, Ungarn, Estland, Nederlandene og Spanien er flere end 20%, men færre end 30% af de næsthøjst placerede personer i ministerierne kvinder. I Det Forenede Kongerige, Cypern, Irland, Portugal, Den Tjekkiske Republik, Italien, Malta, Belgien, Danmark og Tyskland er andelen af kvinder lavere end 20%, men højere end 10%. Frankrig er det eneste land med færre end 10% kvinder i de næsthøjeste stillinger. Hvad angår de europæiske institutioner viser tallet fra 2006 en svag men positiv udvikling. I Europa-Kommissionen, Rådets Generalsekretariat og Europa-Parlamentet er andelen af kvinder i kategori A2 henholdsvis 18%, 18% og 33%.

Flere lande udviste markante fremskridt mellem 1999 og 2006; her fortjener Sverige, Spanien, Irland og Finland i høj grad at blive nævnt. Det eneste land, der har bevæget sig nedad, er Italien.

Mens det i 1999 kun var Sverige, der havde en kritisk masse på 30% kvinder i de to højst placerede stillinger i ministerierne, så situationen i 2006 meget mere lovende ud. Det er de nye medlemsstater, der overgår de øvrige lande i Den Europæiske Union.

INDIKATOR VIII: Fordelingen af de højst placerede kvindelige embedsmænd på de forskellige sagsområder

Andelen af de højst og næsthøjst placerede kvindelige og mandlige embedsmænd i medlemsstaternes offentlige forvaltning inden for ministeriernes forskellige områder samt andelen af kvindelige tjenestemænd i ledende stillinger (i de to højeste kategorier A1 og A2) i de europæiske institutioner inden for generaldirektoraternes forskellige områder, kan kategoriseres efter BEIS-typologien, der omfatter basisfunktioner, økonomi, sociokulturelle funktioner og infrastruktur.

I 1999 var der kvinder inden for alle fire områder og ikke blot det ene. Der er ikke tal til rådighed for alle medlemsstaterne i det år. Ifølge de data, der er til rådighed, havde Sverige den højeste andel af højst placerede kvindelige embedsmænd (39%), efterfulgt af Portugal med 19%.

I 2007 var der kvinder inden for alle fire områder, men med særlig vægt på de sociokulturelle funktioner. Desværre kan der ikke laves en fuldstændig pålidelig sammenligning, da der ikke foreligger tal for alle medlemsstaterne. Sverige var imidlertid i 2007 den medlemsstat, der havde flest kvinder inden for alle fire områder (43,9%). I andre medlemsstater er der kvinder inden for de fleste af områderne: Slovenien (42%) og Letland (42%).

Blandt de medlemsstater, der tiltrådte EU i 2004 eller senere, er Polen med sine 29% kvinder i de højeste stillinger i den offentlige forvaltning den eneste nye medlemsstat, hvor der er kvinder inden for alle områder. I de andre nye medlemsstater ses kvinderne inden for de fleste af områderne: i både Slovenien og Letland var der 42%.

Dataene for denne indikator er ufuldstændige, og der kan kun drages konklusioner på grundlag af de eksisterende oplysninger. De højst placerede kvindelige embedsmænd findes inden for de forskellige områder, selvom det sociokulturelle område fortsat er fremherskende. Fra 1999 til 2007 var der generelt kvinder inden for alle fire områder, og det er et skridt i den positive retning.

Tabel VIII/1: Embedsmænd på de højeste niveauer ifølge BEIS-typologien

Embedsmænd på de højeste niveauer ifølge BEIS-typologien ³⁷ (K=KVINDER; M=MÆND)														
Medlemsstat	Basisfunktioner		Økonomiske funktioner		Infrastruktur		Sociokulturelle funktioner		I alt				(Kvinder i alt i %)	
	1999	2007	1999	2007	1999	2007	1999	2007	1999		2007		1999	2007
									K	M	K	M		
Østrig ³⁸	1	-	3	-	1	-	3	-	8	68	-	-	10	11
Belgien	1	1	1	0	0	0	0	0	2	14	1	13	12	7
Bulgarien	-	0	-	2	-	2	-	1	-	-	5	11	-	31
Cypern	-	0	-	0	-	0	-	2	-	-	2	9	-	18,2
Den Tjekkiske Republik	-	0	-	0	-	0	-	1	-	-	1	11	-	8
Republik Danmark	-	0	-	0	-	0	-	1	-	-	28	139	-	20,1
Estland	-	0	-	2	-	-	-	1	-	-	3	8	-	27
Finland	2	2	-	0	1	1	-	0	1	14	3	11	16	21
Frankrig	-	0	-	0	-	1	-	1	1	14	2	6	-	25
Tyskland	1	0	-	0	1	0	-	0	2	24	0	21	8	0
Grækenland	-	1	-	0	-	1	-	0	-	-	2	31	-	6
Ungarn	-	1	-	0	-	0	-	1	-	-	2	11	-	15
Irland	-	0	1	0	-	1	-	1	1	14	2	12	7	13 ²
Italien	1	0	-	-	-	0	1	0	2	24	0	6	8	0
Letland	-	0	-	3	-	0	-	5	-	-	8	11	-	42
Litauen	-	0	-	0	-	0	-	1	-	-	1	12	-	8
Luxembourg ²	Ikke oplyst	0	-	0	-	1	-	0	0	24	1	16	0	6,25
Malta	-	1	-	0	-	0	-	0	-	-	1	13	-	7

² Data hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008.

³⁷ I formandskabets rapport fra 1999 (Gennemgang af medlemsstaternes og de europæiske institutioners gennemførelse af Beijinghandlingsplanen, 11829/99 SOC 340) er der tal for embedsmænd på de højeste niveauer og separate tal for embedsmænd på det næsthøjeste niveau. I denne rapport foreligger der kun tal for de højst placerede kvindelige embedsmænd, da der ikke er tal til rådighed for det næsthøjeste niveau af kvindelige embedsmænd i alle medlemsstater.

³⁸ Data for 2007 hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008.

	0	0	0	0	0	1	1	0	-	-	1	12	-	8
Nederlandene														
	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	4	10	-	29
Polen														
	12	0	6	-	2	-	28	-	48	210	0	1	19	0
Portugal														
	-	2	-	0	-	1	-	3	-	-	6	16	-	27
Rumænien														
	-	0	-	0	-	0	-	3	-	-	3	12	-	20
Slovakiet														
	-	2	-	0	-	2	-	1	-	-	5	7	-	42
Slovenien														
	0	4	0	2	1	4	0	2	1	23	12	25	4	32
Spanien														
	4	46	2	21	-	14	5	23	11	17	104	133	39	43,9
Sverige														
	1	0	0	0	0	1	2	2	3	25	3	14	11	18
Det Forenede Kongerige														

- = ikke oplyst.

Kilde for 1999:

Formandskabets rapport om *kvinder i beslutningsprocessen i medlemsstaterne og EU-institutionerne* (11829/99), 1999.

Kilde for 2007:

Europa-Kommissionen, GD EMPL.

² Data hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008.

INDIKATOR IX: Andelen af kvindelige medlemmer af medlemsstaternes højesteretter og andelen af kvindelige medlemmer af EF-Domstolen og Retten i Første Instans

Der er siden 1999 sket en betydelig ændring i andelen af kvindelige medlemmer af medlemsstaternes højesteretter. Ifølge tallene for 1999 var Luxembourg det eneste land, hvor mere end 40% af dommerne ved højesteret var kvinder. I 2006 var billedet imidlertid helt anderledes. De lande, der havde den højeste andel af kvinder var Bulgarien (76%), Rumænien (74%), Ungarn (60%), Letland (58%), Slovakiet (50%), Luxembourg (45,1%) og Sverige (44%).

Ifølge dataene fra 1999 tilhørte ingen af landene gruppen med mere end 30%, men i 2006 befandt Frankrig, Slovenien og Finland sig i denne kategori. Den Tjekkiske Republik, Polen, Irland, Østrig, Danmark og Tyskland tilhører den gruppe lande, hvor mere end 20% af dommerne ved højesteret er kvinder.

Grækenland, Belgien, Litauen, Estland, Nederlandene, Malta og Italien er fælles om at være i den klynge, der har mere end 10%. Cypern og Det Forenede Kongerige har 8%, Spanien 7% og Portugal 5% kvindelige højesteretsdommere.

Der er sket store fremskridt i Sverige (fra 25,7% i 1999 til 44% i 2007), Irland (fra 12,5% i 1999 til 25% i 2007), Østrig (14% i 1999 til 25% i 2007) og Finland (19,1% i 1999 til 32% i 2007).

Blandt de nye medlemsstater lykkedes det Bulgarien, Rumænien, Ungarn, Letland og Slovakiet at nå målet om ligelig deltagelse af kvinder, dvs. mere end 40%.

I EF-Domstolen og Retten i Første Instans er situationen blevet bedre. I EF-Domstolen er 15% af medlemmerne kvinder, mens der i Retten i Første Instans er 35% kvinder.

Det kan konkluderes, at antallet af lande med mere end 40% kvinder blandt højesteretsdommerne er steget, men samtidig er gruppen af lande, hvor kvinderne er klart underrepræsenteret (mindre end 10%) fortsat den samme.

Tabel IX/1: Andel af kvindelige medlemmer af medlemsstaternes højesteretter og af EF-Domstolen og Retten i Første Instans

Andel af kvindelige medlemmer af medlemsstaternes højesteretter og af EF-Domstolen og Retten i Første Instans		
År	1999	2007
mere end 40%	Luxembourg 46,8%²⁾	Bulgarien 76% Rumænien 74% Ungarn 60% Letland 58% Slovakiet 50% Luxembourg 45,1%²⁾ Sverige 44%
mere end 30%		Retten i Første Instans 35% Frankrig 35% Slovenien 32% Finland 32%
mere end 20%	Frankrig 27,7% Sverige 25,7%	Den Tjekkiske Republik 26% Polen 26% Irland 25% Østrig 25% Danmark 22% Tyskland 20%
mere end 10%	Finland 19,1% Belgien 16,2% Nederlandene 15,9% Danmark 15,8% Østrig 14,0% Retten i Første Instans 13,3% Tyskland 13,3% Irland 12,5%	Grækenland 18% Belgien 17% Litauen 17% Estland 16% EF-Domstolen 15% Nederlandene 13% Malta 11% Italien 11%
mindre end 10%	Det Forenede Kongerige 6,0% EF-Domstolen 4,1% Italien 2,15% Portugal 1,4%	Cypern 8% Det Forenede Kongerige 8% Spanien 7% Portugal 5%
ingen	Spanien	
intet svar	Grækenland	
ingen data til rådighed		

Kilde for 1999:

Formandskabets rapport om *kvinder i beslutningsprocessen i medlemsstaterne og EU-institutionerne* (11829/99), 1999.

Kilde for 2006:

Europa-Kommissionen, GD EMPL, Database om kvinder og mænd i beslutningsprocessen, 2007.

² Data hidrørende fra medlemsstaten, januar 2008.